

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก
จังหวัดสุพรรณบุรี

Public Participation in Waste Management in Yan Yao Sub-District Administrative Organization,
Sam Chuk District, Suphan Buri Province

ธีรพล แก้วกำเนิด

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการสมัยใหม่ ปีการศึกษา 2562
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในชุมชนชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรคือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 392 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 198 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ของการกระจาย และการถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มี อายุ สถานภาพ อาชีพ ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ตัวแปรด้านแรงจูงใจ โอกาสที่เอื้ออำนวย ทัศนคติ ผลประโยชน์ของตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

This research aimed to 1) study the level of management factors and public participation in waste management of people in Yan Yao Community, Suphan Buri Province, 2) compare the public participation in waste management of people in Yan Yao Community, Suphan Buri Province by individual factors and 3) study correlation of factors of the public participation in waste management in Yan Yao Community, Suphan Buri Province. The research population included 392 people with the age of 18 and over living in the responsible area of Yan Yao Sub-District Administrative Organization, Sam Chuk District of Suphan Buri Province and a group of 198 people was selected as a sample. Research instrument was a rating scale questionnaire. Statistical tools used this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, coefficient variation and multiple regression analysis.

The research findings were as follows:

1. The overall of public participation in waste management of people in Yan Yao Sub-District Administrative Organization, Sam Chuk District, Suphan Buri Province was suitable at intermediate level; and the level of public participation in waste management of people in Yan Yao Sub-District Administrative Organization, Sam Chuk District, Suphan Buri Province was intermediate.

2. People from different age, marital status and occupation were correlated with the public participation in waste management of people in Yan Yao Sub-District Administrative Organization, Sam Chuk District, Suphan Buri Province with statistically significant level of 0.05 was consistent with research hypothesis.

3. Factors including motivation, occasion, attitude and personal benefits were positively correlated with the public participation in waste management of people in Yan Yao Sub-District Administrative Organization, Sam Chuk District, Suphan Buri Province.

Keywords: Public Participation

1. บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่าเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งในวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับที่ 8) พุทธศักราช 2534แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2553 มาตรา 3/1 วรรคสามที่ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผล การปฏิบัติงานทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและการดำเนินงานของรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชน กระทำได้หลายวิธี โดยการผ่านเครือข่ายต่างๆเช่น เครือข่ายองค์การประชาสังคม,กลุ่มตัวแทนภาคธุรกิจ,กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ เป็นต้น (กรรณภรณ์ สามงามนิม. 2549 น. 1)

การที่สังคมจะอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกันปัญหาขยะมูลฝอย เป็นปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดความไม่น่าอยู่การเพิ่มขึ้นของขยะ ซึ่งแต่เดิมจะเกิดขึ้นเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพฯ และเชียงใหม่ เป็นต้น แต่ปัจจุบันปัญหานี้ได้ขยายวงกว้างมากขึ้นในทุกเขตเมือง โดยแปรตามกับความเจริญ และการขยายขนาดของเมือง ซึ่งสภาพเศรษฐกิจดีขึ้นมากขึ้นเท่าไรปัญหาขยะก็เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ปัจจุบันประเทศไทยใช้การจัดการขยะด้วยการฝังกลบเป็นส่วนใหญ่ และมีปัญหา การต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ที่มีการฝังกลบเป็นอย่างมาก เนื่องจากไม่ต้องการให้ที่ฝังกลบ อยู่ใกล้ชุมชนของตนเองถึงแม้จะมีการจัดการที่ดีเพียงใดก็ตาม ในด้านการกำจัดขยะโดยใช้วิธีเผา ในปัจจุบันต่างประเทศได้หันมาใช้วิธีนี้กันมากขึ้น เช่น ญี่ปุ่นและยุโรป แต่ก็มีปัญหาเรื่องการเกิดมลพิษและมีค่าใช้จ่ายสูงมากในหลายประเทศ จึงได้หันมาใช้วิธีนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือรีไซเคิล (recycle) ซึ่งได้ผลดี เช่น ที่สหรัฐอเมริกาและเยอรมัน สามารถรีไซเคิลได้ประมาณร้อยละ 80 ฉะนั้นแนวทางใหม่ในการจัดการขยะโดยการรีไซเคิลน่าจะมีประสิทธิภาพดีสำหรับประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันมีปริมาณขยะเกิดขึ้นประมาณ 14.32 ล้านตัน/ปี มีการจัดเก็บ 11.62 ล้านตัน/ปี และมีการกำจัดที่ถูกต้องเพียง 5 ล้านตัน/ปี หรือร้อยละ 35 โดยประเทศไทย มีโรงกำจัดขยะประเภทฝังกลบ 98 แห่ง และประเภทเตาเผาขยะ 3 แห่ง ทั้งนี้มีการรีไซเคิลขยะ 63 ล้านตัน หรือร้อยละ 18 เท่านั้น ทั้งที่จริงแล้วศักยภาพของขยะที่สามารถนำมารีไซเคิล ควรจะมีมากกว่านี้ โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์ที่สามารถเรียกคืนได้และกากอุตสาหกรรมที่สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้ ซึ่งมีการนำกลับมาใช้เพียง 20 ดังนั้น จึงมีประเด็นว่าอย่างไรจะสามารถบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากกว่าในปัจจุบัน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลขยะในชุมชนของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในการระบวนการจัดการขยะของประเทศไทย ควรจะต้องควบคุมปริมาณการผลิตขยะทั้งจากภาคชุมชนและภาคอุตสาหกรรม โดยการส่งเสริมให้มีการลดปริมาณขยะ ทั้งนี้เนื่องจาก การนำขยะที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อีกครั้งหนึ่ง จะส่งผลต่อการลดการใช้วัตถุดิบ ทางธรรมชาติในการผลิตสินค้าขึ้นใหม่ รวมตลอดจนถึงการลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะและลดปัญหาด้านสถานที่กำจัดขยะในภาพรวม (นิรันดร์ ตรีรัตนวิช, 2550)

ปริมาณขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สูงถึง 1000 ตัน/วัน ในปี 2550 และปริมาณมูลฝอยเริ่มลดลง นับตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา อันเป็นผลมาจากการรณรงค์ และคัดแยกมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง ทำให้ปริมาณมูลฝอยลดน้อยลงเฉลี่ยประมาณวันละ 700 ตัน ในปี 2553 และจากการศึกษาองค์ประกอบของขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี พ.ศ.2550-2558 สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) ประเภทหมักทำปุ๋ย 2) ประเภทเข้าสู่ขบวนการผลิตใหม่ และ 3) ประเภทฝังกลบ ขยะมูลฝอยประเภทหมักทำปุ๋ย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะเศษอาหาร ไม้และใบไม้ มีปริมาณสูงสุดที่อยู่ในช่วงร้อยละ 49.25-61.00 รองลงมาคือขยะประเภทฝังกลบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะที่มีการปนเปื้อน ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ มีค่าอยู่ในช่วงร้อยละ 33.15-40.13 และขยะประเภทนำเข้าสู่ขบวนการผลิตใหม่ มีค่าอยู่ในช่วง ร้อยละ 5.85-15.08 ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี โดยองค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แบ่งส่วนราชการรับผิดชอบเป็น 2 ส่วน ได้แก่ กองสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานนโยบายระหว่างผู้บริหารและประชาชน และชุมชน ทำหน้าที่ด้านการจัดการมูลฝอยในพื้นที่เขตโดยในการดำเนินการจัดการมูลฝอยประกอบด้วย 3 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ การลดและคัดแยกมูลฝอยการรวบรวมและขนส่ง การกำจัดมูลฝอย .

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
2. ปัจจัยที่สอดคล้องกับทัศนคติ ผลประโยชน์ของตนเอง โอกาสที่เอื้ออำนวย แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงจะต้องไม่หมายความว่าเพียงแต่การดึงประชาชนเข้าร่วมโครงการ ที่รัฐเป็นผู้กำหนด “รูปแบบเป้าหมายของงาน และกำหนดให้มีการเข้าร่วมงาน” ดังที่ผ่านมาแต่จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างมีสำนึกรับผิดชอบและมีบทบาทอย่างเต็มที่ตั้งแต่ค้นคิดปัญหาวางแผน ปฏิบัติงาน ดูแล กำกับ ตลอดจนประเมินผลติดตามงานการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงจะต้อง หมายถึง การมอบอำนาจอธิปไตยขั้นพื้นฐานคืนสู่ประชาชนการพยายามจัดตั้งและพัฒนาองค์กรประชาชนให้เข้มแข็งบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ (ปรีชาต พ่วงแม่กลอง 2551, น. 15)

รามิล พัฒนมงคลชฎ (2545, น. 12) กล่าวว่า ชุมชนควรมีขอบเขตในการมีส่วนร่วมแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

เอกชัย ม่วงงาม (2551, น. 26) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 5 รูปแบบ สรุปได้ดังนี้

1. การแสดงประชามติ (referendum) โดยให้ประชาชนร่วมพิจารณาและตัดสินใจที่จะ รับหรือไม่รับกฎหมาย โดยอาจแบ่งเป็นประชามติแบบบังคับให้แสดงแบบไม่บังคับให้แสดง ซึ่งขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละประเด็น
2. การริเริ่มให้เสนอกฎหมาย (initiative) มีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้ผ่านกฎหมายบางอย่างโดยไม่ต้องฟังความคิดเห็นของสภา
3. การออกเลือก (recall) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการปลดเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่ามันไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร แต่ต้องเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกตั้ง
4. การร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (plebiscite) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญ เมื่อรัฐบาลสามารถตัดสินใจปัญหานั้นๆ ได้การเลือกตั้งตัวแทน (election) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกและกำหนดตัวผู้บริหารงานสาธารณะในรูปของตัวแทนประชาชน
5. การแสดงออกโดยการกระทำ (direct action) เป็นการแสดงถึงความต้องการของประชาชนที่มีต่อประเด็นสาธารณะ อาจเป็นการคัดค้านหรือสนับสนุนการดำเนินการของรัฐบาล โดยการเดินขบวน การนั่งประท้วง หรือการเดิน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมมีหลายลักษณะ ซึ่งเปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกลักษณะ เช่น การเลือกตั้ง การแสดงประชามติ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนก็คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ซานิตย์ บุญชู (2530, น. 36-40) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมว่าปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่เข้ามามีส่วนร่วม

1. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นสอดคล้องกับค่านิยมหรือทัศนคติของตน
2. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นมีคุณค่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนเอง
3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นมีเป้าหมายจะส่งเสริมและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนเอง
4. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อตนเองเคยมีประสบการณ์ที่เป็นอคติต่อกิจกรรมนั้นมาแล้ว
5. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่เอื้ออำนวย
6. การเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ
7. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนการกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม คือ เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา การสร้างฉันทมติ การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ ลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรง ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความ

ใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น ชุมชนได้เรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ ทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่ม
ทุนทางสังคมและเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนย่านยาว จังหวัด
สุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 392 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ,งานทะเบียน
ราษฎร,2559)

5.2 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 392 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร
ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 198 คน ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่กลับ

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ
รายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัด
สุพรรณบุรี เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ชนิดตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ด้าน

1. ด้านทัศนคติ
2. ด้านผลประโยชน์ของตนเอง
3. ด้านโอกาสที่เอื้ออำนวย
4. ด้านแรงจูงใจ

ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ของ Likert scale คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดย
กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี
เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน

1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ศักยภาพและสภาพปัญหา
2. การกำหนดรูปแบบและแนวทางการพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรม
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ของ Likert scale คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดย
กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ

6. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.1 อายุส่วนใหญ่อายุ 18-25
ปี ร้อยละ 31.8 สถานภาพส่วนใหญ่คือ โสด ร้อยละ 43.4 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ร้อยละ 23.7 อาชีพส่วนใหญ่คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 36.9 รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ที่ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ
32.8

2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านโอกาสที่เอื้ออำนวยมีความเหมาะสมสูงสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านแรงจูงใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านทัศนคติมีความเหมาะสมต่ำสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ด้านทัศนคติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมในการนำขยะไปทิ้งยังถังที่รองรับขยะประจำชุมชน ไม่ทิ้งเรี่ยราด เมื่อถึงขยะภายในบ้านเต็มมีความเหมาะสมสูงสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการนำภาชนะที่เป็นบรรจุภัณฑ์ที่เป็นพิษ เมื่อเสื่อมสภาพแยกไว้ต่างหากจากขยะอื่นๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมในการได้รับการอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความเหมาะสมต่ำสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านผลประโยชน์ของตนเอง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมในการจัดการขยะเนื่องจากความเดือดร้อนจะได้รับการตอบรับมีความเหมาะสมสูงสุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการจัดการขยะเนื่องจากปัญหาที่มีความสำคัญควรได้รับการแก้ไขก่อนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะเนื่องจากต้องการเสนอปัญหาขยะในชุมชนที่ท่านกำลังประสบอยู่ มีความเหมาะสมต่ำสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านโอกาสที่เอื้ออำนวย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการไปแล้วสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชนมีความเหมาะสมสูงสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือคนในชุมชนมีสิทธิเสนอกิจกรรม/โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการจัดการขยะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการขยะมีความเหมาะสมต่ำสุด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านโอกาสที่เอื้ออำนวย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ เนื่องจากได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการขยะมีความเหมาะสมสูงสุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการจัดการขยะเนื่องจากการจัดการขยะเป็นการจัดลำดับความสำคัญและความต้องการของประชาชนนำไปสู่การดำเนินการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะเนื่องจากกิจกรรม/โครงการที่เสนอจะได้รับการดำเนินการโดยเร่งด่วนมีความเหมาะสมต่ำสุดคือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวม มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ศักยภาพและสภาพปัญหา มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุดมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

3.1 ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพและสภาพปัญหา มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าได้รับทราบ รับรู้ สภาพปัญหาของขยะในชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรม/โครงการ หรือเสนอปัญหาขยะที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้รับการแก้ไข มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หรือเสนอแนะในการจัดการขยะมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ด้านการกำหนดรูปแบบและแนวทางการพัฒนา มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาขยะที่เกิดขึ้นมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนา หรือ

แนวทางการแก้ไขปัญหายยะ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการคัดเลือกแนวทางการพัฒนาเพื่อกำหนดกิจกรรม/โครงการจัดการขยะมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุดมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทั้งขยะมูลฝอยลงในที่รองรับขยะที่ทางชุมชนจัดไว้ให้มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากรองลงมาคือ ขยะเปียกที่เหลือจากการรับประทานอาหารทิ้งในที่รองรับขยะมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และแยกขยะ เช่น เศษกระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว ทุกครั้งก่อนนำไปทิ้งมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุดมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการแก้ไขปัญหายยะของชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการประเมินความคุ้มค่าในการดำเนินการจัดการขยะของชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในการติดตามการใช้งบประมาณในการจัดการขยะของชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

4. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.1 ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

4.2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพบว่าตัวแปรอิสระ 4 ตัวมีผลเชิงบวกต่อตัวแปรตาม เรียงลำดับของค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยจากมากไปหาน้อย คือ แรงจูงใจ โอกาสที่เอื้ออำนวย ทศนคติ ผลประโยชน์ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

7.อภิปรายผลการวิจัย

จากสมมติฐานที่ว่าประชาชนที่มี อายุ สถานภาพ อาชีพ ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนในชุมชนที่มี อายุ สถานภาพ อาชีพ ที่แตกต่างกันจะมีการเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยแตกต่างกันไป ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกันจะมีการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะไม่แตกต่างกันซึ่งหมายความว่า อายุ สถานภาพ และอาชีพไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนแต่อย่างใดซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลินี พูลสวัสดิ์ (2554) เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนเขตเทศบาลตำบลสีชล อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ในประเด็นที่ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ การที่ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ อาชีพ ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา รายได้ที่แตกต่างกันจะไม่ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะภายในชุมชนแสดงให้เห็นว่า อายุ สถานภาพ และอาชีพที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากสมมติฐานที่ว่าปัจจัยด้านสอดคล้องกับทัศนคติ ผลประโยชน์ของตนเอง โอกาสที่เอื้ออำนวยและแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวมีผลเชิงบวกต่อตัวแปรตาม เรียงลำดับของค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยจากมากไปหาน้อย คือ แรงจูงใจ โอกาสที่

เอื้ออำนวย ทักษะคิด ผลประโยชน์ของตนเอง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในชุมชนชุมชน ย่านยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งอธิบายได้ว่าประชาชนในชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะแต่ละครั้ง ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนการกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้เกิดขึ้นซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่เอื้ออำนวยหรือ เวลาว่างของแต่ละคนในชุมชนด้วย ยิ่งชุมชนหลังวัดกลางนามีการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับประชาชนในชุมชนเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมากขึ้นถ้าประชาชนได้เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหลังจากมีการจัดการขยะที่ถูกวิธีแล้วจะทำให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลิน พูลสวัสดิ์ (2554) เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนเขตเทศบาลตำบลลิขิต อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราชในประเด็นที่ว่า ตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัวมีผลเชิงบวกต่อตัวแปรตาม เรียงลำดับของค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยจากมากไปหาน้อย คือ แรงจูงใจ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนเขตเทศบาลตำบลลิขิต อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราชการที่ประชาชนในชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะหรือกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนด้วยกันหรือแรงจูงใจให้เกิดขึ้น ประชาชนจึงจะมีแรงบันดาลใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะของชุมชน ขยะในชุมชนเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ไม่จำเป็นต้องอาศัยโอกาสที่เอื้ออำนวยอะไรมากมาย เพียงแค่เริ่มที่ตนเอง และครอบครัว ปลูกฝังให้เป็นนิสัย ถ้าปฏิบัติแบบนี้เหมือนกันทุกครอบครัว ชุมชนก็จะน่าอยู่ หากมีการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับประชาชนในชุมชนเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะในชุมชนมากขึ้นและถ้าประชาชนได้เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหลังจากมีการจัดการขยะที่ถูกวิธีแล้ว ประชาชนก็จะสามารถตระหนักถึงคุณค่าของขยะที่เหมือนเป็นสิ่งของไร้ค่าและหมดความหมาย ให้นำกลับมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า และยังสามารถสร้างสรรค์ให้ขยะเหล่านั้น กลายเป็นสิ่งของที่มีมูลค่าขึ้นมาได้

บรรณานุกรม

- กรรณภรณ์ สามงามนี่ม. (2548). การมีส่วนร่วมของนักเรียนในโครงการธนาคารขยะกรณีศึกษาโรงเรียนราชประชา
สมาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต,สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัย
การบริหารรัฐกิจ,มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรันดร์ ตรีรัตน์ชวณิช.(2550). คู่มือดำเนินการจัดการวัสดุรีไซเคิล มูลนิธิชุมชนไทย. เอกสารประกอบการประชุม.ม.ปท.
- ปริชาติ พ่วงแม่กลอง. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวิสัยใต้
อำเภอสวี จังหวัดชุมพร. ภาคนิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา.
- มาลิน พูลสวัสดิ์. (2554). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลลิขิต อำเภอลิขิต จังหวัด
นครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- รามิต พัฒนมงคลเชษฐ. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรง อำเภอมืองกาญจนบุรี จังหวัด
กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- सानิตย์ บุญชู. (2530). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ไทย วัฒนาพานิช.
- เอกชัย ม่วงงาม. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล : กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลวังแฉ่ม อำเภอลองขลุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร.สารนิพนธ์. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.